

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН**

**Збірник
наукових праць**

2018

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ
ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

**Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету**

Заснований в 2009 році

Рівне – 2018

ББК 81.2
А - 43
УДК: 81. 243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2018. — 172 с.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Совтис Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Заступник головного редактора:

Мороз Людмила Володимирівна – кандидат філологічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Деменчук Олег Володимирович – доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Івашкевич Едуард Зенонович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сайчук Руслана Леонідівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Сіранчук Наталія Миколаївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Бісовецька Людмила Андріївна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Кучма Тетяна Валерівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лук'яник Людмила Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Романюк Світлана Констянтинівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Терещенко Тетяна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ясногурська Людмила Михайлівна – кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 10 від 27.11.2018 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

особливих заперечних факторів. Загальнонегативна характеристика об'єкта або стану справ у денотативному відношенні більш різноманітна, ніж загальнопозитивна» [5, с. 205].

Як бачимо, в англійській картині світу поняття «*happiness-unhappiness*» здебільшого збігається з українським «*щастя-нещастя*». Щастя і нещастя виступають об'єктами оцінки з боку мовної особистості. При цьому, якщо *нещастя* сприймається як щось важке, гірке, серйозне, то *щастя* може розумітися як легке, незаслужене, або мати значення надзвичайно блаженства, що наближає його до сфери «високого», а, отже, ілюзорного.

Висновки. Аналіз синонімічного ряду лексеми «щастя» дозволяє зробити висновок про те, що найціннішим у щасті є відчуття гармонії, підйому, яке за ступенем інтенсивності може варіюватися від стриманого прояву почуттів до бурхливої радості. Лексеми «блаженство», «благодать», «ідилія» пов'язані з отриманням задоволення, насолоди від щасливого життя. У лексемі «благополуччя» актуалізується ознака «достаток».

Розглянувши синонімічний ряд лексеми «нещастя», ми виявили характерні ознаки нещастя: важке, найчастіше несподівана подія - біда, лихо, трагедія, негаразди. Лексема «горе» визначає нещастя як душевні переживання, страждання; «напасть», «лихо», «безталання» ототожнює лексему нещастя з міфологічною істотою.

Аналіз лексикографічних джерел дозволяє простежити основні етапи становлення концептів «щастя-нещастя». Втрата семантичних і словотворчих зв'язків лексем «частина» - «щастя-нещастя» призводить до зміни значення слів. Щастя і нещастя вже не є позначенням конкретних предметів, а переходять в розряд абстрактних імен. В еволюції концептів «щастя» - нещастя» простежується їх антропоцентричність, психологізація: увага переміщується від зовнішньої сили - джерела «*щастя - нещастя*» до людини, його волі і душевного стану.

Перспективу подальших розвідок ми вбачаємо у поглибленому дослідженні семантично маркованих конститuentів опозитів *щастя - нещастя* для кращого розуміння картини світу англійського етносу в порівнянні з уявленнями про щастя інших народів, зокрема українців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Апресян Ю. Д. Избранные труды: В 2-х т. / Ю. Д. Апресян. - М.: Языки русской культуры, 1995. - Т.1. - 464 с.
2. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека / Арутюнова Н. Д. - [2-е изд.] - М.: Языки русской культуры, 1999. - 896 с.
3. Аскольдов С. А. Концепт и слово / С. А. Аскольдов // Русская словесность. От теории словесности к структуре текста: антология / под общ. ред. В. И. Нерознака. - Москва: Academia, 1997. - С. 267 - 279.
4. Бабкин А. М. Фразеология и лексикография (задачи русского фразеологического словаря) / А. М. Бабкин // «Проблемы фразеологии». - М. - Л., 1964. - 189 с.

The research is devoted to phraseology, namely, the analysis of phraseological units of English and Ukrainian languages, which denote a person's feelings connected with the concept of happiness-unhappiness. The purpose of the study is to determine the cultural peculiarities laid down in the phraseological units of the studied languages, namely: the differences in expressions used in the phraseological passages of these languages, as well as associations used in phraseologisms and inherent in each individual language.

Key words: *phraseology, concept, happiness, unhappiness, feeling, classification, language.*

УДК 811.111'37:811

Л.М.ЯСНОГУРСЬКА

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ КОНЦЕПТУ «LOVE» В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Автор статті робить спробу здійснити аналіз концепту КОХАННЯ та зробити свій внесок у розробку теоретичних питань концептології на прикладі структурно-семантичних особливостей репрезентації концепту love в сучасній англійській мові. Результати дослідження можуть бути використані для лінгвокультурологічного опису та когнітивно-дискурсивного дослідження інших емоційних концептів в різних мовах.

Ключові слова: *мова, концепт, кохання, семантика, структура, репрезентація.*

Постановка проблеми. Концепт КОХАННЯ є цікавим об'єктом саме лінгвістичного дослідження ще і тому, що культура кохання в європейському лінгво-культурному ареалі є передусім культурою вербальною, тісно пов'язаною із словесним (літературним та повсякденним) вираженням. У мовленні про кохання діє закон мовленнєвого посилення емоції: констатація емоції посилює саму емоцію, а іноді навіть створює її. Оскільки кохання є вторинним по відношенню до інстинктивних емоцій, *окультуреним* почуттям, саме мовна репрезентація кохання, культурно детерміновані засоби його вербального вираження є основними експлікатурами уявлень, що сформувались у даній культурі щодо цього почуття. В англійській мові існують

свої структурно-семантичні особливості даного концепту, які варті того, щоб їх дослідити.

Метою статті є дослідити структурно-семантичні особливості репрезентації концепту love в сучасній англійській мові

Аналіз останніх досліджень. Зацікавленість лінгвістів феноменом кохання можна пояснити тим, що етнічно-культурне відображення емоцій у мові, співвідношення універсального та етно-специфічного в уявленнях про почуття належать до популярних, але не повністю висвітлених питань у лінгвістиці. У сучасній концептології та лінгвокультурології велика увага приділяється концептам емоційного та етичного характеру (Н.Д.Арутюнова, А.Вежицька, С.Г.Воркачов, В.З.Дем'янков, Н.В.Дорофєєва, О.П.Єрмакова, В.І.Карасик, О.А.Корнілов, Н.А.Красавський, В.С.Морозова, Л.Г.Панова та ін.), оскільки особливості вербальної репрезентації емоційного досвіду мають безпосереднє відношення до менталітету етносу.

Виклад основного матеріалу. Поняття «кохання» належить до глобальних понять. Воно стоїть в одному ряду з такими поняттями, як «людина», «всесвіт», «життя», «гріх», «слово» і т.д.

Узагальнений прототип, семантична модель любові, побудована на основі аналізу уявлень про неї в науковому типі свідомості - в етичних і психологічних дослідженнях і словниках, виглядає наступним чином: кохання - це почуття, яке викликається у суб'єкта переживанням центрального місця цінності об'єкта в системі його особистісних цінностей. Кохання - почуття, що розвивається і помирає, здатність до нього у людини залежить від природного і вікового ресурсу. Закоханість супроводжується у людини зміною погляду на світ і на коханого, а також депресивно-ейфорійними проявами. Любов сповнена антиномією: вона амбівалентна - включає в себе момент ненависті до свого партнера, разом з насолодою, приносить і страждання, вона - результат вільного вибору об'єкта і крайньої від нього залежності [9, с.60].

У свідомості людей концепт «love» пов'язаний з такими поняттями, як «an intense emotion of affection, warmth, fondness, and regard towards a person or thing». Даний концепт репрезентується в англійській мові, перш за все, лексемами: love (noun), love (verb), love affair, lovely, lover, loving, in love, make love, fall in love. Синонімами є 22 лексеми: adoration, adulation, affection, amorousness, ardour, attachment, delight, devotion, enjoyment, foundness, friendship, inclination, infatuation, liking, passion, rapture, regard, soft spot, taste, tenderness, warmth, weakness. До антонімічного ряду належать три лексеми: detestation, hate, loathing [9, с.57].

В багатьох мовах при тлумачення концепту love є лексема «почуття», «affection», але в англійській мові даний концепт отримав значене розширення свого основного значення.

Згідно зі статистикою, лексема love вважається однією із найуживаніших в англійському лексиконі. Цей факт пояснюється тим, що лексема love, яка раніше використовувалася для позначення глибокого переживання або емоції, зараз - лише альтернатива, яка допомагає висловитися більш красномовно [12]. Це дозволяє побачити аналіз вживання лексеми love у виразах, словосполученнях та фразеологізмах, ще дана лексема набуває різноманітного значення в залежності від контексту.

Виходячи з сучасних тенденцій до моделювання значень у лінгвістичній науці, досить часто виокремлюються наступні семантичні групи концепту love: повсякденність, конотація «хворобливість та ілюзорність» та сексуальна конотація [12].

Лексичні засоби на позначення конотації «повсякденність». Лексема love у сучасній англійській мові майже відповідає лексемі like, як у наступному прикладі: "...this woman who loves her things, her teapots and her books she bought in India..." [10, с.307]. Більше того, у вислові: "Hello, my love!" лексема love використовується у значенні "darling" або "honey", що не передбачає відповідного рівня персонального емоційного зв'язку і не обов'язково стосується коханої людини. Таке використання є більш характерним для британської англійської мови.

Ще одним прикладом для ілюстрації даної тези є такі фразеологічні одиниці: to fall in love та to fall out of love зі значеннями "to start to love someone" та "to stop loving someone" відповідно семантично корелюють з концепцією plug-in та plug-out А. Вежицької, де під "plug-in" ми розуміємо миттєве «спалахування» стосунків, а під "plug-out", відповідно, таке ж саме миттєве їх «згорання» [4, с.325].

Минуле століття — час появи термінів romantic love, romantic partner, romantic relationship, де "romantic" наголошує на певному любовному характері, тоді як у чотирнадцятому столітті поняття "romance" вказувало на «пригодницький характер» або «історію геройських пригод» - "adventurous quality" або "story of a hero's adventures" і отримало значення "love affair" приблизно у 1916 р. [3, с.154], при цьому зберігаючи свої семантичні особливості: «В межах декількох останніх десятиліть концепція романтичного кохання стала практично універсальною для Західного світу.

Щодо лексичних засобів на позначення конотації «хворобливість та ілюзорність», можна звернутись до наступних прикладів: фразове дієслово to fall for має два значення:

1. "to be very attracted to someone and to start to love them", де у семантиці закріплене значення «бути закоханим»;

2. "to believe that a trick or a joke is true" [16], з яких для нашого дослідження ключовим є саме перше його значення. Оскільки полісемія рідко буває випадковою, це, очевидно, вказує на те, що кохання нині сприймається як оманливе почуття. Ще одним прикладом є прикметник lovestoned — загальноновживаний сленг, який означає "state of mind where you can only think about one person — the ultimate state of love" [16]. Зважаючи на те, що друга його складова — stoned — зазвичай використовується для позначення стану людини після наркотичного сп'яніння: "affected by an illegal drug that makes you feel very relaxed", буквально лексему можна

інтерпретувати як “intoxicated by love”.

Окрім цього, кохання в сучасній англійській мові супроводжується наступними словосполученнями: to have a crush on someone, to be mad about someone, to be head over heels in love with someone, to lose one’s head over someone, що, на нашу думку, характеризують це почуття як «несвідоме», «нерозумне» та «безглузде».

Ще одна тенденція до зміни у сприйнятті love — кохання як нездоровий прояв людської природи. Для опису закоханої людини зазвичай вживають такі прикметники: lovesick та love-smitten, як у наступних прикладах з англійської прози: “Gillian’s boyfriends were the only ones lovesick enough to take the risk of being struck...”, де lovesick значення має “unable to think about anything except the person who you love, especially when that person does not love you” [15], тоді як іменник smit в шотландському та північно-англійському діалектах має значення “infection”, наприклад: “He’s got the smit” [12].

Зростаюча тенденція нездорового сприйняття та переживання кохання привела до утворення спеціального терміна для передачі такого стану — infatuation — “a strong feeling of love that seems silly, especially because you do not know the other person very well [14]. Розглянемо наступний приклад: “I have an incurable disease. You have to help me — What’s the name of this disease? — Infatuation” [11, с.16]. Наведений діалог з англійського роману дає можливість зрозуміти, що співрозмовники сприймають infatuation”, тобто «почуття закоханості», як форму “incurable disease” — невиліковної хвороби.

Лексичні засоби позначення «сексуальної» конотації. Теорія психоаналізу, заснована на початку ХХ ст., відкрила двері для дослідження людської сексуальності, вважалося тривалий час недоречним. Згідно з Альдусом Хакслі, «психоаналіз дав зрозуміти, що усі форми сексуальної поведінки, які раніше вважалися аморальними та неприродними, є абсолютно нормальними. Так само, як і будь-яка інша соціологічна трансформація, ця зміна була зафіксована в мові. Словосполучення to make love отримало своє сучасне значення — “to have sex with someone” [13] — тільки на початку ХХ століття. Перша згадка про його значення “to copulate”, тобто «бути залученим у сексуальний акт», зафіксована у 1950 році. Тоді як у XVI ст. to make love означало всього лише «залицятися», “to pay amorous attention (to)”. Більше того, саме дієслово to love стало позначати безпосередньо сексуальний акт: “And he’d love her long into the night” [13].

Щодо значень лексеми lover, словник подає наступні значення:

1. “someone who is in a loving or sexual relationship with another person;
  - the sexual partner of someone who is married to another person;
  - used for talking about someone’s sexual performance” [15].

Дані дефініції демонструють перевагу фізичного компонента над емоційним.

Ще один приклад — love life — термін, який з’явився в 1915-1920pp., і означає “the part of a person’s life consisting of his or her sexual relationships” [15] або “the aspect of one’s life including amatory or sexual relationships with others” [15] та дуже часто є синонімічним до sex life. Термін free love був вперше вжитий у 1960 р. у зв’язку з соціальним рухом, який відкидав шлюб як форму соціальної залежності й закликав до свободи у всіх формах стосунків емоційного або сексуального характеру [8, с.284].

Також в структурі англійської лексеми love відсутня така складова як «любобний зв’язок», «любобні відносини», що в багатьох інших мовах демонструє значення роману між закоханими, певної інтриги.

Тобто виокремлення лексичних та фразеологічних одиниць на позначення концепту love у вищезгаданих семантичних групах є відображенням відповідних моделей людських стосунків, до яких вдається сучасне англійське суспільство.

Іншим важливим джерелом, що відображає структуру концепту love в англійській мові є англійська пареміологія, тобто прислів’я, приказки та фразеологізми. Аналіз паремійного фонду дозволяє розкрити національно-культурну специфіку концепту love.

Набільш частотною в англійських фразеологізмах є думка про те, що «Любов – це сила» [47, с.310].

В цьому випадку любов часто персоніфікується і наділяється людськими здібностями і якостями:

- Love conquers all;
- Love laughs at locksmiths;
- Love makes the world go round;
- Love rules the country without a sword;
- Than love greater force exists;
- Love will creep where it may not go [17].

Подібні метафоричні описи свідчать про емоційне відношення англійців до любові як всемогутньої сили. Ця думка отримує подальший розвиток у фразеологізмах, що стверджують, що любов вільна і незалежна, нею не можна керувати:

- Love cannot be forced;
- Forced love does not last;
- Follow love and it will flee, flee love and it will follow thee [17].

Любов - субстанція, що активно діє, яка впливає на тих, що оточують і здатна кардинально змінити людину:

- Love makes men orator;
- Love makes all hard hearts gentle;
- Love makes a wit of the fool [17].

Проте, закохавшись, людина часто втрачає здатність мислити і міркувати розумно:

- The first sight of love is the last of wisdom;
- Love puts reason away;

“закриває очі” на недоліки:

- Love is blind.
- Faults are thick where love is thin [17].

Приведені приклади містять явно негативну оцінку.

10 Заслугують на увагу фразеологізми, що виражають ідею про мінливість і швидкоминучість любові:

- Hot love is soon cold;
- Hot love does not reign;
- Hotter love will often sour;
- Light love will change;
- The love that is too violent will not last long;
- Love is sweet in the beginning but sour in the ending [17].

З наведених прикладів видно, що любов наділена в цьому випадку різними епітетами, що несуть негативну оцінку. Дійсна любов триватиме вічно. Ця ідея знаходить віддзеркалення в прислів'ях:

- Natural love descends but it does not ascend;
- Sound love does not soon forgotten;
- A perfect love does not rust; True love endures in the heart;
- Faithful love will never turn to hate;
- No love like the first love [13].

Але якщо любов виникла, то її треба підтримувати. Англійці порівнюють любов з вогнищем: Love is no longer love when it is without arrows and without fire. Але, як відомо, вогнище швидко гасне, якщо не підкидати дров:

- Love is fire, once out, is hard to kindle;
- Puddings and paramours should be hotly handled [17].

Важливе місце в англійських фразеологізмах займає думка про те, що любов може нести не тільки радість і щастя, але і біль і страждання:

- Great love, great sorrow;
- Love is full of fear;
- Love's beginning is fear, middle sin, and end grief and annoyance;
- There is no living in love without suffering;
- Love is a sweet torment [13].

І може навіть довести до смерті: The love of ladies causes pain to lovers and death to horses. А сварки і ревності в любові природні:

- He that loves dearly chides severely;
- The quarrel of lovers is the renewal of love;
- Love is never without jealousy [60].

Любов залежить від цілого ряду обставин, наприклад від грошей. Фактичний матеріал свідчить про те, що в англійській мовній свідомості має місце думка про те, що гроші важливіше для людини, чим відчуття, і що без грошей не буває любові:

- Love lasts as long as money endures;
- Money is the sinews of love as well as of war;
- Love is potent, but money is omnipotent;
- Who marries for love without money, has good nights and sorry days [17].

Проте цілий ряд англійських фразеологізмів стверджує зворотне:

- Love in a cottage;
- Love lives in cottages as well as in courts;
- Lovers live by love as larks live by leeks [17].

Таку ж суперечність можна побачити і у відношенні «любов і відстань». Одні прислів'я свідчать, що розлука породжує любов: Men are best loved farthest off, а інші, навпаки, стверджують, що чим далі один від одного, тим холодніше за відчуття:

- Salt water and Absence wash away love;
- Absence sharpens love, presence strengthens it [17].

Одним з джерел любові може бути зовнішність:

- Love comes by looking;
- In love beauty counts for more than reputation;
- Love must be attracted by beauty of mind and body [17];

Проте краса не обов'язковий і не єдиний атрибут любові: Love built on beauty, soon as beauty dies.

Також любов неможлива без довіри і чесності:

- Love asks faith and faith firmness;
- Where love is there is faith;

- Where there is no trust there is no love [17].

Головну нагороду - любов - хоче отримати кожен. Кожен хоче пізнати щастя бути коханим. Та як говорять англійські прислів'я - найголовнішим джерелом любові є сама любов:

- Show love to win love;
- Love begets love;
- Love is mother of love.

Частина фразеологічних одиниць розвиває думку про те, що всі можливі засоби хороші, оскільки нагорода буде того коштувати:

- All is fair in love and war;
- All stratagems are fair in love [17].

Любов має бути взаємною, і вона хороша тільки тоді, коли взаємна:

- Love is the reward of love;
- Love is a true price of love;
- Love should not be all on one side;
- Love is both for love [17].

Є всі підстави вважати, що любов розуміється як один з основоположних аспектів життя і визнається одним з первинних чинників в людських взаєминах, що відбите і в мовній концептуалізації англійського концепту love:

- Better to have loved and lost, than never to have loved at all;
- Sound love does not soon forgotten;
- A perfect love does not rust;
- True love endures in the heart;
- To live without loving is not really to live [17].

У деяких випадках паремії - прецедентні висловлювання стають основою для гумористичного переосмислення:

- All the world loves a lover, unless he's sitting in front of you in the theater;
- All the world loves a lover, except when you're waiting to use the phone [17].

Предметом іронії є прототипова поведінка закоханого у публічних місцях, коли він порушує загальноприйняті правила поведінки та заважає оточуючим. У гумористичному висловлюванні *Love is blind but marriage is an eye-opener* використовується паремія (*love is blind*), де предметом іронії стає не саме кохання, а його еволюція у шлюбних стосунках [10, с.305].

Багатоаспектність концепту «кохання» відображається в англійській мові великою кількістю кліше, концептуальним референтом яких є різні за природою почуття: *no love like first love ≠ true love never dies*, *opposites attract ≠ birds of a feather flock together*, *out of sight, out of mind ≠ absence makes heart grow fonder*. Це призводить до диференціації між *real/true love* та *infatuation*, кожен із яких має власні характеристики та ціннісний статус у суспільстві [10, с.307].

Ознаками *real/true love* є довготривалість, поступовість виникнення, процесуальність, акціональність (*to love*) та гармонійність. *Infatuation* містить такі ознаки, як недовготривалість, раптовість виникнення, інтенсивна напруженість, результативність, статичність (*to be in love*) [10, с.308].

Отже, такі мовленнєві кліше-пареміологізми як *true love will never die*, *absence makes heart grow fonder* фіксують наївні уявлення про *real love*, водночас, такі висловлювання, як *out of sight, out of mind*, *no love like first love* у конденсованому вигляді подають деякі з ключових ознак *infatuation* [7, с.18].

У сучасній лінгвістиці існують різні способи опису концептів, причому традиційним є їх розгляд в якості сукупності ЛСР (синонімічних рядів) [7, с.16]. Можна розглядати номінативне поле в якості репрезентації ядра, приядерної зони- ближньої і дальньої периферії, як зокрема і визначали структуру концепту науковці З.Д.Попова та І.А.Стернін.

Щодо фразеологічного поля концепту *love*, то воно включає наступні репрезентативи ядра: суб'єкт, який відчуває, переживає цю емоцію (*a glutton of books* - той, хто дуже любить читати), об'єкт почуття (*one's young woman* - кохана жінка; *one's cup of tea* - той, хто подобається; те, що припадає комусь до смаку; сюди відносяться звернення, наприклад, *my love* - любов моя), предикат (*to fix/set one's affection on smb.* - покохати когось; *to cat a/the glamour over smb.* - зачаровувати когось), ознака предиката (*like a forest fire* - «як лісовий пожега», - надзвичайно швидко; *with all one's heart (and soul)* - всією душею, щиро) [10, с.308].

До ближньої периферії відносять наступні ФО: *cupboard love* - корислива любов, любов з розрахунку; *love at first love* - любов з першого погляду; *to be fathoms deep in love* - бути надзвичайно закоханим [7, с.12].

Дальня периферія є зоною перетину поняття *love* з суміжними метафоричними співвідносними поняттями. Наприклад, очевидна метонімічний зв'язок з концептами «сім'я» і «діти»: *He that has no children knows what is love* - тобто дитина тут виступає як *a seal of love* - «запорука кохання». З іншої сторони, саме у в'язку з образом дитини любов виступає як опозиція шлюбу і сім'ї: *a love child/a -child of love* що означає «позашлюбна дитина». Перетин з концептом «безкорисливість» відображено в ФО *a labour of love* (безкорислива праця) / *to play for a love* (грати не на гроші, а на інтерес). Подібне співвіднесення концепту *love* з грою можна побачити у стійкому виразі спортивного жаргону - *love all* (для позначення ситуації, коли рахунок ще не відкриває ні одна із сторін) [7, с.13].

Розглядаючи концепт з точки зору образного компонента, то потрібно відзначити, що серед перцептивних компонентів переважає зоровий (11ФО з компонентом eyes), в той час як звуковий компонент присутній тільки в 2: to bill and coo - «воркувати», the voice of the turtle - «поклик любові» [7, с.13].

Аналіз фразеологічного фонду англійської мови дозволяє зробити висновок, що в англійській мові даний концепт представлений великим номінативним полем, до включає лексичні та фразеологічні одиниці і репрезентують такі когнітивні ознаки: суперечливість; ірраціональність; стихійність, невідконтрольність; тісний зв'язок з іншими емоціями і почуттями (як позитивними, так і негативними); свобода і взаємність почуттів; прояв безкорисливості або користі; основа сімейних відносин; ритуальність, аналогія з грою [10,с.311].

Розглядаючи структуру за вказаною польовою моделлю, репрезентація концепту love співвідноситься з когнітивними ознаками: суб'єкт (I, you, they, people, man, woman), предикат (ключове слово - дієслово to love і його синоніми to like, to adore, to admire, desire, addict і т.д.), предикат/атрибутивні ознаки (образу дії - really, absolutely; цілі - to build the future; часу і простору - forever, through all the ears, here and now і т.д.). До ближньої периферії - 1 зони - відносяться словосполучення з компонентом love (часто в ролі другого компоненту виступає метафоричний епітет - deep, cruel, burning love). Дальню периферію - зону 2 - представляють слова, утворені від основи love і таким чином етимологічно співвідносні з поняттям «кохання», хоча їх значення може і не містити відповідну лексему (наприклад, beloved, lovely, love-making, lovey-dovey) [5, с. 167].

Аналіз лексико-семантичного поля використання концепту love в сучасній англійській мові зображено таблицею (орієнтуючись на методику В.Стерніна та І. Левицького) (Див. Додаток А).

Проведений аналіз виявив сім спільних когнітивних ознак концепту LOVE, наявних у структурі досліджуваного концепту, а саме «потяг, тяжіння до об'єкта кохання» (attraction), «прив'язаність суб'єкта кохання до об'єкта кохання» (attachment), «вірність та повага» (devotion and regard), «радість» (enjoyment), «тепло» (warmth), «жар, палання, пристрасть, збудження» (passion, desire), «об'єкт кохання — друг» (friend, friendship). Тобто отримані результати свідчать про те, для пересічної людини кохання - це, перш за все, глибоке ніжне романтичне почуття, часом пристрасне - якщо йде мова про кохану людину; яке вона відчуває не лише до коханої людини, а й до близьких людей, і навіть до предметів, які їй подобаються.

Ще одним із традиційних методів семантичних досліджень є дефініційний аналіз, який дозволяє співвідносити значення певних лексичних одиниць, використовуючи словникові тлумачення.

Понятійний компонент концепту «кохання» представлений у визначеннях юханія, що існують в англійській мові. Як стверджує Ю. Н. Караулов, інверсія відносин найменування, при якій думка рухалася б від слова до значення сигніфікату), утворює відносини інтерпретуючого типу, які є дуже близькими до відношення тотожності. Повідомляючи про те, що означає слово, ми не тільки поєднуємо звук зі змістом, але ніби прирівнюємо значення слова до його тлумачення за допомогою інших слів [5, с. 168]. Трактуючи вищенаведену думку А.П. Бабушкін говорить, що якщо праву та ліву частини словникової статті одномовного тлумачного словника позначити як пояснюване та пояснююче, то в ідеалі, права частина повинна містити той самий набір сем, що і пояснюване [2, с.53]. Сема у цьому випадку розглядається як елементарна змістовна одиниця семами - «ідеального утворення, на противагу лексеми - «матеріального утворення». Тож, враховуючи інверсію відносин найменування, А. П. Бабушкін зазначає, що «ідеальна сутність концепту вловлюється словом і дублюється у його визначенні». А значить і у самому слові, і у його вербальній дефініції фіксується результат людського пізнання, що доводить необхідність проведення дефініційного аналізу [2, с.54].

Досить поширеною в англійській мові є також метафорична репрезентація концептів, яка дозволяє побачити та дослідити особливості концептів з нової та незвичної сторони. Особливо помітними концептуальні метафори є у творах, де чітко проявляється індивідуальний стиль письменника з допомогою саме цих метафор.

Образний компонент концепту «кохання» у сучасній англійській мові об'єктивується низкою ключових когнітивних метафор, які є основою для типових метафоричних висловлювань [6, с.42].

Концептуальний референт «кохання» в англійській наївно-мовній картині світу представлений образами, аналіз яких дозволяє виділити основні концептуальні метафори відповідного почуття у сучасній англійській мові. Всього було виділено концептуальні метафори, які поділяються на три основні групи: онтологічні, структурні (пов'язані з видами людської діяльності, фізіологічними станами людини, живими істотами, природними явищами) та просторові [1, с.14].

Група онтологічних метафор включає в себе метафори кохання як вмістилища, субстанції, предмета та єдності: Love is unity; Love is substance; Love is an object.

Група структурних метафор складається з чотирьох підгруп. Перша підгрупа має в себе метафори, пов'язані з різними видами людської діяльності: війною, руйнацією, ідолопоклонінням, спілкуванням та обробкою землі: Love is war; Love is destruction; Love is idolatry; Love is communication; Love is cultivation.

Друга підгрупа об'єднує концептуальні метафори, пов'язані фізіологічними станами людини: голодом, спрагою, хворобою - божевіллям та сліпотою: Love is thirst; Love is madness; Love is blindness. Всі ці метафори об'єднані загальною метафоричною схемою - physiological effects of emotion (А.Шмелев).

Третя підгрупа структурних метафор включає в себе метафоричні уподібнення природним явищам: вогню, воді, світлу, повітрю та вітру, а також таким фізичним явищам, як електрика та магнетизм: Love is fire; Love is water; Love is light; Love is wind; Love is electricity; Love is magnetism. Співставлення цих результатів із даними інших мов засвідчує універсальність архетипів вогню, води та повітря як бази для створення

метафоричних перенесень.

В окрему підгрупу було виділено концептуальні метафори, пов'язані із живими істотами: людиною, твариною, рослиною: Love is a human being; Love is a plant.

Просторові метафори складаються з метафор, що концептуалізують кохання рух по вертикалі, рух по горизонталі, рух вбік та просторово - темпоральну метафору початку руху: Love is a horizontal movement, Love is a vertical movement, Love is the starting point of the movement. Метафора кохання як руху по вертикалі не має чітко визначеної спрямованості та не підтверджує гіпотезу Дж. Лакоффа про позитивну оцінку напрямку "наверх", і негативну напрямку "вниз".

Основною просторовою метафорою кохання як руху по горизонталі є метафора Love is a journey, що підкреслює такі смислові компоненти концепту «кохання», як континуальність: Love is an unending road, don't know where it started never know when it ends (Reyes), а також спрямованість на процес, а не результат: Love is a journey not a destination (Thomas) [1, с.10].

Проаналізовані концептуальні метафори вербально виражаються за допомогою лексичних та образних засобів, що втілюють переважно лише одну прототипову концептуальну схему, акцентують на одному з аспектів цього почуття (стихійність, неконтрольованість, плинність, креативність, акціональність та ін.) та характеризуються простотою синтаксичної будови, обіймаючи словосполучення або просте речення. Від вибору лексичних та образних засобів залежить тип почуття, який подається метафорично. Так, від якості предмету або явища області джерела залежить якість почуття, що передається метафорою [1, с.13].

Аналіз метафоричних висловлювань доводить, що повсякденне мовлення про кохання та його художні інтерпретації засновані на тих самих концептуальних схемах метафоричних перенесень, що, водночас, не виключає можливості створення нових, художніх образів, заснованих на інших асоціативних зв'язках.

Аналіз метафоризації почуття кохання в англійській мові виявляє лінгвокогнітивний механізм діяльності людської свідомості, одним із принципів якої є заснування стійких, культурно-обумовлених або універсальних зв'язків між абстрактними та конкретними феноменами світу. Виявлення цих зв'язків уможливило реконструювання концептуального референту «кохання» у буденній свідомості носіїв англійської мови. Виявлені асоціативні відносини можуть мати як архетипний, так і етноспецифічний характер [1, с.18].

Висновки та перспективи подальших розвідок/ Таким чином, розуміння концепту love сучасними носіями англійської мови зазнало суттєвих трансформацій, що насамперед пов'язано з глибинними перетвореннями у суспільстві. Проведений аналіз дозволив виявити багатогранність і багатокомпонентність концепту «кохання» в англійській мові. Він кристалізувався з конкретних фактів діяльності людини, вчинків, переживань, емоцій. Проаналізувавши структурно-семантичні особливості репрезентації емоційного концепту love можна зробити висновок, що в англійській мові чітко розрізняється духовна і фізична сторона даного концепту, що знаходить відображення в існуванні різних лексем на позначення проявів цього почуття: feeling - sexual passion, а також розрізняються ознаки щодо real/true love та infatuation.

Концепт «кохання» в наївній мовній свідомості є комплексом буденних явлень про кохання та має ключові ознаки недиференційованості, подвійності, цінності відповідного почуття, що відображується у стійких атрибутах лексеми love, пареміях та мовних кліше.

ЛІТЕРАТУРА

1. Огар А. Суперечливі аспекти поняття «концепт» / А.Огар // Філологія: Проблеми гуманітарних наук. - Дрогобич, 2013. - С.242-252.
2. Бабенко Л.Г. Лингвистический анализ художественного текста / Л.Г. Бабенко, Ю.В. Казарин. - М.: Флинта, Наука, 2003. - 495с.
3. Бабушкин А. П. Типы концептов в лексико-фразеологической семантике языка / А. П. Бабушкин. — Воронеж: Изд-во Воронежского государственного университета, 1996. - 103 с.
4. Балашова Е.Ю. Концепты любовь и ненависть в русском и американском языковых сознаниях : дис.канд. филол.наук: спец. 10.02.19 «Теория языка»/Балашова Е.Ю. — Саратов, 2004. - 262с.
5. Горбачева, М. С. Вербализация концепта «любовь» в тексте англоязычного романа-антиутопии / М. С. Горбачева.; - Тула, 2015. - №2. - С .99-101.
6. Краткий словарь когнитивных терминов / Е.С. Кубрякова, В.З. Демьянков, Ю.Е.Панкрац, Л.Е. Лузина ; [под общей редакцией Е.С. Кубряковой]. - М., 1997. - 245 с.
7. Погребная Н.А. Антонимический концепт «друг - враг» и «friend - enemy» / Н.А.Погребная//Инновации в образовании. - 2005. - №4. - С.67 - 75.
8. Ползунова М. В. «Объяснение в любви» как сложный речевой жанр: лексика, грамматика, прагматика: автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. филол. наук: спец. 10.02.19 "Теория языка" / М. В. Ползунова. — Екатеринбург, 2008. — 24 с.
9. Стернин И.А. Методика исследования структуры концепта / И.А.Стернин // Методологические проблемы когнитивной лингвистики. - Воронеж, 2001. - С. 58 - 65.
10. Телия В.Н. Метафора как модель смыслопроизводства и её экспрессивнооценочная функция / В.Н.Телия // Метафора в языке и тексте - М.: Наука, 1988 - С. 26-51.
11. Тепкеева В.В. Репрезентация концепта любви в английских пословицах / В.Тепкеева. - Санкт-Петербург, 2006, - С. 305-311.

12. Lakoff G. *Metaphors We Live By* / Lakoff G., Johnson M. - Chicago : University of Chicago Press, 1980. - 242 p.
13. Структура концепту та способи його вербалізації [Електронний ресурс] / О.К. Антонова // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. Пам'яті академіка Леоніда Булаховського. - 2010. - №11. - С. 10-13, - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kdsm_2010114
14. Cambridge dictionary [Електронний ресурс] / Cambridge University Press, 2017. Режим доступу: <http://dictionary.cambridge.org/>
15. Delirium [Електронний ресурс] / L.OHver/Harper Collins. - 2011. - Режим доступу : <http://fullbooks.net/delirium/page-1-148254.html>
16. Macmillan Dictionary and Thesaurus: Free English Dictionary Online [Електронний ресурс] / Macmillan Publishers, 2009. Режим доступу: <http://www.macmillandictionary.com/>
17. Merriam-Webster Dictionary [Електронний ресурс] / based on the print ver. of Merriam-Webster's Collegiate Dictionary, Eleventh Edition. - М.: Merriam Webster Inc., 1983. - Режим доступу: <https://www.merriam-webster.com/dictionary>

The author of the article attempts to analyze the concept of LOVE and contribute to the development of theoretical issues of Conceptualism on the example of structural and semantic features of the concept of love in modern English. The results of the study can be used for linguistic and cultural description and cognitive-discursive study of other emotional concepts in different languages.

Key words: language, concept, love, semantics, structure, representation.

УДК 811.111'37

Л.В. МОРОЗ, Н.М. МОРОЗ

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ «НЕНАВИСТІ» В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ МОВНИХ СВІДОМОСТЯХ

У статті розглядається концепт ненависть, що входить в область національної концептосфери будь-якої мови. Саме в цьому концепті більшою мірою завжди сконцентровані морально-негативні погляди народу. В українській та американській мовних свідомостях цей концепт є більшою мірою соціально-ідеологічним концептом, в якому негативно-етична складова превалює над іншими, формуючи в повсякденній свідомості стереотип ворожих відносин як неприродних, але часто необхідних для розвитку людського суспільства. Лінгвоконцепт ненависті знаходить різні способи вираження в обох мовних свідомостях, в кожній з яких існують свої універсальні і специфічні характеристики оцінки ненависті.

Ключові слова: концепт, мова, мовна свідомість, ненависть, лінгвістика, емоції.

Постановка проблеми. Незважаючи на значну кількість праць, присвячених проблемі мовної репрезентації емоційно-почуттєвої сфери людини, в лінгвістиці емоцій, на жаль, відсутнє на сьогодні адекватне визначення поняття «емоція». Науці відомо кілька дефініцій цього поняття. Російський вчений В. Шаховський вважає, що емоції це - різновид людських пристрастей, які пронизують усі сфери життя людини й відображені на всіх рівнях мови, тому не лише лексика мови, але й граматики, фонетика «просякнуті» емоційними обертонами.

Мета статті: Показати, що концепт ненависть являє собою складне ментальне утворення, в якому можуть бути виділені певні ознаки як збігаються в обох мовних свідомостях, так і мають диференціальні семи. Концепт ненависть володіє раціональної, емоційної і оцінною характеристикою і є культурно-значущим концептом як для української, так і американської мовної свідомості.

Аналіз останніх наукових досліджень. Емоції є мотиваційною основою свідомості й мовної поведінки людини. Американський психолог К. Ізард розглядає емоції як основну мотиваційну систему організму. На його думку, «емоція - це те, що мотивує, організовує й скеровує сприйняття, мислення й дії». Вчений вважає, що емоція мотивує, мобілізує мовну енергію, регулює та фільтрує сприйняття світу, й мови зокрема.

Інший американський вчений Р. Кеттел розглядає емоцію одночасно як стан людини та рису її характеру. Стан та риса відрізняються тривалістю переживання й ступенем вираження емоцій. Існування великої кількості дефініцій самого поняття «емоція» зумовлене різноманітністю емоцій, способами їх вираження та реакціями на ті чи інші емоції, наприклад, емоція гніву може кликати негативну реакцію, а емоція страху - реакцію самозахисту.

У лінгвістиці емоцій існують різні погляди на класифікацію емоцій. К. Ізард виокремлює такі емоції, як: щастя, подив, сум (смуток), відроза, гнів, страх. Більшість вчених класифікує емоції на позитивні та негативні. Така класифікація є дещо узагальнена, а самі поняття «позитивні, негативні емоції» потребують деякого уточнення. До негативних емоцій належить гнів, смуток, відроза, обурення. Інколи спалахи гніву, страху можуть сприяти виживанню особи, тоді як невиправдані, безпричинні спалахи гніву, злості мотивують появу такої негативної емоції як агресія.

Виклад основного матеріалу. Агресія і агресивність невід'ємні від життя людей: не існує жодного соціуму, де б ми не стикались з агресією. Щоб зменшити агресивні прояви на міжособистісному рівні,

ЗМІСТ

<i>Ясногурська Л.М., Погонюк Н.А.</i> Класифікація українських та англійських фразеологізмів із концептом «Щастя – Нещастя»	3
<i>Ясногурська Л.М.</i> Структурно-семантичні особливості репрезентації концепту «Love» в сучасній англійській мові.....	7
<i>Мороз Л.В., Мороз Н.М.</i> Концептуалізація «Ненависті» в українській та американській мовних свідомостях.....	13
<i>Ясногурська Л.М.</i> «Кохання» як лінгвокультурний концепт в сучасній англійській мові.....	18
<i>Мороз Л.В.</i> До питання художньої об'єктивації рольової лірики.....	22
<i>Мороз Л.В.</i> Теоретичні аспекти рольової лірики	23
<i>Романюк С.К., Захожа А.Ю.</i> Вивчення англійської мови в рамках нової української школи.....	26
<i>Дуброва А.С., Чернобай І.А.</i> Теоретичні основи професійної компетентності майбутніх вихователів з правом навчання англійської мови дітей дошкільного віку: акмеологічний підхід.....	29
<i>Данілова Н.Р., Миронець І.В.</i> Особливості вивчення англійської мови у закладах дошкільної освіти... ..	31
<i>Мороз Л.В., Деркач Т.В.</i> Початковий етап вивчення німецької мови в умовах нової української школи: компетентнісний підхід.....	33
<i>Василькевич С.С., Денейчук М.О.</i> Особливості інклюзивного навчання в країнах Європи та України... ..	35
<i>Павелків К.М., Господариско А.А.</i> Сучасні методи навчання дітей дошкільного віку іншомовного спілкування	37
<i>Ясногурська Л.М., Шеремет М.С.</i> Важливість вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку.....	41
<i>Лук'яник Л.В., Ткачик А.Ф.</i> Народознавчий підхід у навчанні та вихованні учнів початкових класів на уроках читання	43
<i>Іванова Л.І., Ткач Т.В.</i> Реалізація літературознавчого принципу на уроках літературного читання	45
<i>Лук'яник Л.В., Чуприк А.В.</i> Теоретико-практичні основи формування діалогової компетенції учнів початкових класів	48
<i>Павелків К.М., Сахарчук І.В.</i> Особливості вивчення іноземної мови дітьми дошкільного віку.....	50
<i>Юркевич Ж.В.</i> Використання прислів'їв і приказок на уроках англійської мови у школі.....	53
<i>Павелків К.М., Лавренюк В.М.</i> Актуальність вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку.....	57
<i>Іванова Л.І., Захожа А.Ю.</i> Робота з дитячою книгою в умовах організації освітнього простору нової української школи	60
<i>Ковалюк В.В., Антонюк О.В.</i> Специфіка використання евристичних методів навчання молодших школярів у процесі вивчення англійської мови	63
<i>Лук'яник Л.В., Тукурєва Т.В.</i> Інтегроване навчання у змісті початкової освіти	65
<i>Ткачук О.С., Нечипорчук В.І.</i> Інтеграція навчальної діяльності на уроках образотворчого мистецтва в початкових класах	67
<i>Романюк С.К., Хаєцька О.В.</i> Інноваційні технології у вивченні англійської мови у початковій школі	71
<i>Ясногурська Л.М., Ничипорук М.А.</i> Впровадження гри у процесі навчання іншомовної лексики у початковій школі	74
<i>Іванова Л.І., Хаєцька О.В.</i> Особливості організації педагогічного керівництва формуванням самостійного читача у системі класного та позакласного читання	77
<i>Данілова Н.Р., Губеня А.О.</i> Вплив дидактичних ігор з англійської мови на розвиток інтелекту дошкільників	81
<i>Романюк С.К., Долід Т.Г.</i> Використання lego-технології під час уроків англійської мови в освітньому просторі початкової школи.....	85
<i>Романюк С.К., Басюк Ю.С.</i> Використання комп'ютерних ігор для вивчення англійської мови в ЗДО	87
<i>Ковалюк В.В., Жовнір А.О.</i> Використання ігрового методу на заняттях англійської мови у закладі дошкільної освіти	90
<i>Мороз Л.В., Мулик Д.В.</i> Методи навчання дітей дошкільного віку іноземної мови	92
<i>Романюк С.К., Кирушок В.А.</i> Казка та її роль на уроках англійської мови в початкових класах	97
<i>Іванова Л.І., Шевчук М.М.</i> Дидактична гра як дієвий метод організації літературознавчої діяльності молодших школярів на уроках літературного читання	99
<i>Ясногурська Л.М., Гачкевич О.В.</i> Кейс-метод на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням у процесі навчання студентів немовних спеціальностей у ВНЗ	102
<i>Іванова Л.І., Крук Н.В.</i> Особливості природознавчого компонента у змісті чинних навчальних програм	104
<i>Павелків К.М., Самчук О.Л.</i> Розвиток мовленнєвої англійської активності дітей дошкільного віку засобами гри	107

<i>Лук'яник Л.В., Кардач А.П.</i> Теоретичні основи опрацювання народознавчих текстів на уроках читання	111
<i>Ясногурська Л.М., Кондюк І.Р.</i> Використання музики на заняттях з англійської мови в закладах дошкільної освіти	113
<i>Ковалюк В.В., Почтарук О.О.</i> Значення сюжетно-рольової гри на заняттях з іноземної мови	116
<i>Ясногурська Л.М., Кононюк В.В.</i> Абревіатури сучасної англійської мови як складова молодіжного інтернет-сленгу	118
<i>Лук'яник Л.В., Бармак А.М.</i> Виразне читання як навчально-методична проблема	120
<i>Трофімчук В.М., Дмитроца М.Г.</i> Засоби навчання іноземних мов у початкової школі	122
<i>Дуброва А.С., Котирло М.М.</i> Дистанційне навчання англійської мови студентів педагогічних спеціальностей закладів вищої освіти	125
<i>Денисюк Л.В., Ливицький Б.О.</i> Особливості вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями	129
<i>Романюк С.К., Проценко Н.Ю.</i> Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови	132
<i>Шадюк О.І., Мусійчук Т.А.</i> Педагогічні умови духовно-морального виховання дітей дошкільного віку на заняттях з англійської мови	135
<i>Ковалюк В.В., Танадинка М.Є.</i> Особливості використання музичних римів у процесі вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку	137
<i>Ясногурська Л.М., Гром'як Л.Т.</i> Іноземна мова з раннього дитинства: вимога часу чи необхідність	140
<i>Денисюк Л.В., Ковлєва Д.В.</i> Прості способи покращити розмовну англійську і подолати мовний бар'єр	142
<i>Трофімчук В.М., Корецька Т.С.</i> 8 порад, як вчити англійську мову за допомогою музики	144
<i>Трофімчук В.М., Почтарук Ю.О.</i> Значення вивчення англійської мови дітьми дошкільного віку	147
<i>Лук'яник Л.В., Конончук Ю.О.</i> Система роботи над засвоєнням учнями початкових класів граматичного поняття «Прикметник»	150
<i>Лук'яник Л.В., Мись К.Ю.</i> Вивчення частин мови в початковій школі на засадах компетентнісного підходу	152
<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Art translation and the category of expressiveness in this estetic paradigm	154
<i>Івашкевич Е.З., Яцюрник А.О.</i> Cognitive psychology and the concept of social intelligence	158
<i>Сіранчук Н.М., Скопа Н.М.</i> Формування географічної компетентності учнів під час вивчення курсу «природознавство» в учнів початкових класів	164
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	167
ЗМІСТ	169

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Заснований у 2009 р.

Відповідальний редактор збірника Петрівський Я.Б.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Мороз Л.В.
Технічний редактор Ковалюк В.В.
Комп'ютерна верстка Ковалюк В.В., Краля І.В, Ясногурська Л.М.

Підписано до друку 27.11.2018 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 24,02. Обл. вид. арк. 17,39 Замовлення № Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Пластова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет.

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. — Рівне: РДГУ, 2018. — 172 с.

ISBN 966 — 7281 — 09 — 03.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем викладання іноземної мови, філології, теоретико-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, працівників навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243
ББК 81.2